

אמרתך חייתני

פנינים ואמרות מעניינא דיומא

זמני השבת

בעיר בני ברק יצ"ו

הדלקת נרות: 7:15

שקיעה: 7:37

מוצאי שבת: 8:17

ר"ת: 8:50

מתורתם של ראשונים

רבינו ה"חתם סופר" זיע"א

חזן שחוט לשונם מרמה דבר בפיו שלום את רעהו ידבר
ובקרבן ישים ארבו. העל אלה לא אפקד כם נאם ה' אם בגוי
אשר כזה לא תתקם נפשי. (הפטרת תשעה באב)

ויל"ד דבכל הפרשה הזה לא מיירי אלא משפת חלוקות
וא' בפה וא' בלב, ואין עונש ראוי כל כך אם לא הי' שם ע"ז
ג"ע ש"ד כידוע, מלבד שארי דקדוקים, והתמיה הכפולה
העל אלה לא אפקד, ואם בגוי כזה וגו' הוא כפל. הנה אחז"ל
(ברכות לב:) בפסוק גם אלה תשכחנה ואנכי לא אשכחך, פי'
אל"ה מעשי עגל תשכחנה, ואנכי מעשי סיני אנכי ה' אלקיך
לא אשכחך.

ונ"ל לפרש כך, דבב"ק ס' ע"ב יתיב ר' אמי וכו' מילתא
דשוי' לתרווייהו וכו', אמר הקב"ה אני הצתי אש בציון וכו',
שמעתתא פתח בנזקי ממון וכו' אשו משום חציו, ע"ש בפנים
בש"ס (ז"ל הש"ס שם: יתיב רב אמי ורב אסי קמיה דר' יצחק נפחא,
מר א"ל לימא מר שמעתתא, ומר א"ל לימא מר אגדתא, פתח
למימר אגדתא ולא שביק מר, פתח למימר שמעתתא ולא שביק
מר ... אמר להן אי הכי אימא לכו מלתא דשויא לתרוויכו, כי תצא
אש ומצאה קוצים, תצא מעצמה, שלם ישלם המבעיר את הבערה,
אמר הקב"ה עלי לשלם את הבערה שהבערתי, אני הציתי אש
בציון, שנאמר ויצת אש בציון ותאכל יסודותיה, ואני עתיד לבנותה
באש, שנאמר ואני אהיה לה חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה.
שמעתתא, פתח הכתוב בנזקי ממון וסיים בנזקי גופו, לומר לך אשו
משום חציו. והכוונה בזה, בודאי לא יתואר שהקב"ה היצית
אש בציון, כי עוונותינו גרמו, אך הקב"ה הוא הגורם הראשון
שבשעת מתן תורה הניח קצת כח ליצה"ר, כמשחז"ל (ברכות
לא:): אפסוק ואשר הרעותי, וכתבי ואתה הסיבות את לבם
אחורנית, וכמשאחז"ל פ"ק דע"ז שאמר הקב"ה בשעת מתן
תורה לבטלו לגמרי אי אפשר, ע"ש. ומכיון שהניח ניצוץ א',
מאותו הניצוץ התנוצץ והולך עד שהביא לידי עגל ומרגלים,
והתגבר והולך עד שלבסוף גרמו עוונותינו להחריב ביהמ"ק,
וכיון דקי"ל אשו משום חציו, א"כ אותו הניצוץ שהניח
הקב"ה היינו חצינו שלבסוף יצא והזיק, ע"כ הוא חייב לבנותו,
כנלע"ד פי' המאמר ההוא.

והנה היכי רמיזא בעשרת הדברות אחיות ניצוץ הס"ם,
הוא בתיבת אנכי, שהי' ראוי לכתוב אנ"י ולא אנכי, כי אנכי
הוא לשון מצרית ככתוב בפייט דשבועות המתחיל או בכתב
אשורית וכו', ועמ"ש והאריך בפירוש המחזור לעיל מיניה גבי
תורה חינוכי תושי' אינכי, ע"ש באורך. והיות מעורב בו אות
אחת מלשון עמים שהוא חלק הקליפה, הי' אחיזה לקליפה,
המשך בעמ' 2 <<<

"יותר ממה שהחריב נבוכדנאצר וטיטוס"

כתב רבינו הגר"ח מוואלאז'ין זיע"א בספרו "נפש החיים" (שער א' פרק ד'):

"ובאמת כי האיש החכם ויבן את זאת לאמיתו, לבו יחיל בקרבו בחיל ורעדה, בשומו על לבו על מעשיו
אשר לא טובים ח"ו עד היכן המה מגיעים לקלל ולהרוס בחטא קל חס ושלום, הרבה יותר ממה שהחריב
נבוכדנאצר וטיטוס, כי הלא נבוכדנאצר וטיטוס לא עשו במעשיהם שום קלקול כלל למעלה כי לא להם
חלק ושורש בעולמות העליונים שיהיו יכולים לנגוע שם כלל במעשיהם, רק שבחטאינו נתמעט ותש כביכול
כח גבורה של מעלה, את מקדש ה' טמאו כביכול המקדש העליון, ועי"כ היה להם כח לנבוכדנאצר וטיטוס
להחריב המקדש של מטה המכוון נגד המקדש של מעלה, כמו שארז"ל (איכה רבתי) קמחא טחינא טחינת,
הרי כי עוונותינו החריבו נזה מעלה עולמות עליונים הקדושים, והמה החריבו רק נזה מטה, וזהו שהתפלל
דוד המע"ה יודע כמביא למעלה בסבך עץ קרדמוות, ביקש שיחשב לו כאלו למעלה בשמי מרומים הרס,
אבל באמת לא נגועו שם מעשיו כלל כנ"ל".

והדברים מבהילים, כי בחטא קל שעובר יהודי הוא מחריב הרבה יותר מנבוכדנאצר וטיטוס שהחריבו
את בית המקדש הראשון והשני! ויעוין שם כל דבריו שביאר את שורש הענין, ועוד הוסיף וכתב כי האדם
מעם הקודש כולל בתבניתו את הקודש והמקדש העליון, ולכן איש ישראל המכניס מחשבה טמאה
במחוור ר"ל הרי הוא פוגם הרבה יותר ממה שנגרם התגברות כח הטומאה עי"י טיטוס שעבר עבירה בבית
קדשי הקדשים במקדש של מטה, יעוין שם.

בימים אלו מתאבלים כל בית ישראל על חורבן הבית שיבנה במהרה בימינו, כל עדה ועדה לפי מנהגיה
המסוריים לה, ואם לא נזכה לגאולה השלימה הרי שביום ראשון – יום תשעה באב ישובו כל בית ישראל
לארץ ויקונו במר על חורבן הבית ועל הגלות המרה.

וידועים דברי הרמב"ם (פ"ה מהל' תעניות ה"א): "יש שם ימים שכל ישראל מתענים בהם מפני הצרות
שאיננו בהן כדי לעורר הלבבות ולפתוח דרכי התשובה, ויהיה זה זכרון למעשינו הרעים ומעשה אבותינו
שהיה כמעשינו עתה עד שגרם להם ולנו אותן הצרות שבזכרון דברים אלו נשוב להיטיב שנאמר והתורו
את עונם ואת עון אבותם וגו'".

הרי כי כל עיקר התענית והאבלות בימים אלו יסודו הוא התעוררות לתשובה, לזכור מה עבירה עושה
ולתקן את מעשינו הרעים.

דיני האבלות, הצום, הישיבה על הארץ, ההמנעות מכיבוס ורחיצה, כל אלו הם כדי לעורר הלבבות
לתשובה, והמדקדק בכל הלכות האבלות אך לא התעורר לתשובה ושיפור המעשים – החסיר את העיקר.

אך לא רק על מה שאירע בזמן חורבן הבית בוכים אנו ומתאבלים, אלא על עוונותינו המעכבים את בנין
הבית, ובתלמוד ירושלמי מסכת יומא (ה): "שאלו את ר' אליעזר, דורות האחרונים כשרים מן הראשונים,
אמר להן עידיכם הבחירה יוכיח, אבותינו העבירו את התקרה - ויגל את מסך יהודה, אבל אנו פגענו את
הכתלים - האומרים ערו ערו עד היסוד בה, אמרו כל דור שאינו נבנה בימיו מעלין עליו כאילו הוא החריבו".

ובקרבן העדה (שם): "דורות האחרונים כשרים מן הראשונים: או לא. עידיכם הבחירה יוכיח: בנין הבית
עד לכם בדבר, שהראשונים נבנה להם אחר שבעים שנה ואחרונים כבר בגלות זמן רב. אבותינו: בחטאם
העבירו את התקרה שלא החריב נבוכדנצר אלא התקרה של בה"מ והשאיר היסודות שנאמר ויגל את מסך
יהודה. פגענו את הכתלים: שבחרבן בית שני החריבו גם היסודות כדכתיב ערו וגו' וקאמר אנו פגענו
לפי שכל דור שלא נבנה בימיו כאילו הוא החריב".

כלומר אנו, בני הדור שלא נבנה בימיו, אנו פגענו את הכתלים והחריבו יותר ממה שהחריב נבוכדנאצר
הרשע, וחובתנו לפשפש במעשינו ולשוב בתשובה שלימה על כל העוונות שבידינו, הן עוונות היחיד
והן עוונות הרבים, הן בחטאים שבין אדם למקום והן בחטאים שבין אדם לחבירו, שהרי עוונותינו הם
המעכבים את גאולתנו ופדינו נפשנו.

המשך בעמ' 2 <<<

עבור דברים חיצוניים יש מיד נותנים הקופצים להתנדב

ידי נהב

עפ"רש"י ז"ל ... ובדרך צחות י"ל דראה ראינו בעו"ה דלדבר מצוה ותורה כמה קשה לאסוף איזה סכום, ואם מבקשים עבור דברים חיצוניים ל"ע מיד יצבור כסף כחול הים, וע"כ כיון שאמר הכתוב "ודי זהב" שיש די" ואין מחסור, "זה זהב העגל", שלזה יש מיד נותנים הקופצים להתנדב, ומאוד צריך להשתדל לחזק ברכים הרפות של תורה ותופשי' ועניים מהוגנים ולא לזרוק ח"ו למקום רימה ועפר לבנות מקום לעקירת הדת או חכמות זרות, ה' צילנו, ויהפך לב התועים לדרך טובה וישרה. (טל השמים)

שנתאמץ להדריך את חברינו ולעוררם לעבודת ה'

פֶּעֶבֶר הַיָּדוֹן פֶּאֶרֶץ מוֹאֵב הוֹאִיל מֹשֶׁה בָּאֵר אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת לְאֹמֶר.

הנה תיבת לאמר קשה הבנה. ואמרתי בביאורו ע"ד שביארתי נוסח הקדושה נקדש את שמך בעולם כשם שמקדישים אותו בשמי מרום ככתוב על יד נביאך וקרא זה אל זה, ולכא' האיד ידמה האדם את עצמו למלאכי מעלה, אבל הכונה הוא כי זה שעובד השם באמת יודע שאינו יוצא בזה מה שהוא עושה בעצמו רצון בוראו, אבל תמיד חושב מחשבות להדריך גם אחרים בעבודת השם, וגם במלאכי מעלה מצאנו ענין זה שכל אחד מחזק ומלהיב את חברו לעבודת הקודש, וזה שאנו אומרים בנוסח הקדושה נקדש את שמך בעולם, דהיינו שנתאמץ להדריך את חברינו ולעוררם גם כן לעבודת השם כשם שמקדישים אותו בשמי מרום שנא' אצלם וקרא זה אל זה ואמר דהיינו שכל אחד מעורר לחברו.

והנה משה רבינו כבש את ארץ סיחון ועוג, ולכא' אין צורך לזה, כי א"י נקראת ארץ צבי על שם שמחזיק הרבה והרבה יותר ממה שנראה ממנו, וגם שבטים האלה אשר נחלו ארץ סיחון ועוג לא האריכו ימים על אדמתם, וא"כ קשה למה כבש משה ארצות אלה, אמנם בא הת' ע"י בדברי רש"י ז"ל שאם לא ה' מנחיל להם איזה נחלה לא ה' בכחו להוכיחם, א"כ נראה מזה כי רצון התורה הוא לאמרה וללמדה לאחרים, וז"כ הפסוקים אחרי הכותו את סיחון ועוג הוואיל משה באר את התורה והוא דהיינו כל התורה הוא לאמר ללמד ולהוי למדריך לאחרים, וק"ל. (בן גרני)

גם בגלותנו יש לנו להאמין כי מאהבה הוכיח אותנו ה'

וְתֹאמְרוּ בְּשִׁנְאָת ה' אֲתָנוּ הוֹצִיאָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם.

על זה יש לזמר, כי אם המה המושלים, גרוע הרבה יותר רח"ל. ואוי לנו שכך עלתה בימינו.

ואפשר לכון פירוש זה גם עם הדרש שהובא ברש"י ז"ל שהיה המזמור יען ששפך חמתו על העצים והאבנים וניצולו ישראל, שהוא על דרך שמבואר במדרש רבה איכה (פ"ד סכ"ה) על הכתוב (איכה ד', כ"ב) תם עונך בת ציון, שנטלו ישראל איפוכי שלימה על עוונותיהם ביום שחורב בית המקדש, הדא הוא דכתיב תם עונך בת ציון פקד עונך בת אדום. ופירשו המפרשים, שמהצער הגדול שהיה לישראל בחורבן בית המקדש נתכפר הרבה מעוונותיהם, כי יסורין מכפרין, אבל עוונות האדומים נתרבו או. ובוה מוכן מה שהיה הצלת ישראל על ידי ששפך חמתו על העצים ועל האבנים, כי היה להם בזה כפרת עון, וכל זה היה יען שבאו גוים, אבל אילו היו באים ישראל פורקי עול, היו מרבין שם בעוונות, וח"ו עוד היו מתרבין עוונות ישראל עד לב השמים. ואם כן אותו הדרש שהיה המזמור על ששפך חמתו על העצים והאבנים, הוא תלוי בזה שבאו גוים, ולא ישראל.

(על הגאולה ועל התמורה אות ק')

עצה טובה בגלותנו

יִתֵּן לְמַפְחֵהוּ לְחַיִּי יִשְׁבַּע בְּחַרְפָּה. (מגילת איכה)

ירצה, כי בראות א' מן אומות העולם הבא להכות את ישראל על לחייו, והישראל נותן לו לחי ומזמינו לקבל ההכאה, אז ישבע הגוי בחרפה ההיא שנתחרף הישראל וימנע להכותו, ועצה טובה השמיענו בגלותנו.

(שער הפסוקים להאר"י הק')

זכות אבות רק אם בתינו נראים כבתי יהודי

נִחַלְתָּנוּ נִהַפְכָה לְיָרִים בְּתֵינוּ לְנִכְרִים. יְתוּמִים תְּהִינּוּ וְאִין אָב.

יבואר על פי מה שכתבתי במקום אחר, דכשישראל מתנהגים בשם ולשון ומלבוש כמו נכרים וכופרים המשך בעמ' 4 <<<

לחידודא

רמז בפרשתן דהמלך המשיח מורח ודאין (סנהדרין צג:).

תשובות והערות ניתן לשלוח בפאקס או להשאיר הודעה בתא קולי כמפורט בעמוד 4

תשובה לשאלה משבוע שעבר:

מקור בפרשה לשכרו של המזכא את חברו.

כתב רש"י על הפס' וְאִם הָפֵךְ יָפֵךְ אֶתְּם אַחֲרֵי שְׁמֵעוּ וְנִשְׁאָ אֶת עֲוֹנֶה, ונשא את עונו, הוא נכנס תחתיה, למדנו מכאן שהגורם תקלה לחבירו הוא נכנס תחתיו לכל עונשין.

ובספרי איתא: והרי דברים ק"ו ומה אם מדת פורענות מועטת הגורם תקלה לחבירו הרי הוא מוכנס תחתיה, ק"ו למדת הטובה שהיא מרובה.

וע"ז נאמר נתנה עלי בקולה ע"כ שנאתי, כי הקדוש ברוך הוא חשב לטובתנו, וע"י שאמרו בשנאת, נהפך ח"ו לשנאה. ויש לנו ללמוד ק"ו מדה טובה המרובה, אשר גם בגלותנו עתה שנתגרשנו משלחן אבינו שבשמים, יש לנו להאמין ולבטוח באבינו שבשמים, כי מאהבה הוכיח אותנו כמ"ש אשר יאהב ה' יוכיח, ומתוך אמונה זו תהפך באמת לאהבה. וזה עיקר פי' אוהב את התוכחות להאמין כי הוא מאהבה כשיודעין שהמוכיח אוהב נאמן הוא, מקבלין התוכחה, וע"ז נהפך באמת לאהבה. וע"ז כתי' על כל פשעים תכסה אהבה, ואיך יכולין לבא לאהבה כשיש רוב פשעים, רק כשמקבלין התוכחה והעונשין והיסורין מתוך אהבה. ולכן כתי' לכו כו' ונזכרה כו' אם יהיו חטאים כשנים כו', פי' ע"י קבלת התוכחה יתלבנו החטאים כנ"ל.

(שפת אמת, תרמ"ב)

תשעה באב

מזמור על כך שבאו גוים ולא פריצי ישראל

ודכירנא כד הוינא טליא, ששמעתי מחשובי הדור שהכירו עוד את הדור שלחמו בעת שהתגברו כת הנעאלאגין למשול על הקהילות בהעברת הדת כרצונם, ונבחרו מגדולי המדינה רבנים זקנים גאונים וצדיקים, שבאו לפני המלך להתחנן לו ולבקש על נפשם להעביר את רעת המהרסים את התורה הקדושה, להסיר ממשלתם מעליהם, ונשאו חן בעיני המלך ומילא את בקשתם בשלימות, וניתן להם כח ורשות להקהל ולעמוד על נפשם, להיות קהילות נפרדות בשמירת הדת בכל אופן ואופן, והיא שעמדה להם שנתקיים שמירת התורה הקדושה בהמדינה, דורות קדושים, זרע ברך ה'. ונזרקה אז מפי החבורה שנתגלה להם פירוש חדש במה שאמרו בגמרא קידושין דף ל"א (ע"ב), מזמור לאסף, וברש"י ז"ל שם (ד"ה איסתייעא מילתא) שהוא דרשה על הקרא מזמור לאסף אלקים באו גוים בנחלתך וגו' (תהלים ע"ט, א'), קינה לאסף מיבעיא ליה, ודרש כך שאמר אסף שירה על שכילה חמתו בעצים ואבנים, ומתוך כך הותיר פליטה בישראל, ובתוספות שם (ד"ה איסתייעא) הביא עוד פירוש אחר, שאמר אסף מזמור, שהוא ממשפחת קרח, על שטבעו בארץ שעריה (איכה ב', ט'), ואמרו בני קרח, מי שיוציא את השערים יוציא גם אותנו יע"י"ש. ובראותם אז עד היכן מגיע מחשבותיהם של פורקי עול מישראל להעביר על הדת, אמרו שמוכן גם בפשטות מה שאמר מזמור וגו' אלקים באו גוים בנחלתך, שעל ידי זה שבאו גוים בנחלת ה', ולא היתה הגזירה שיבואו הפורקי עול מישראל, גם

"יותר ממה שהחריב נבוכדנאצר וטיטוס" / המשך מעמ' 1

וכאשר נשוב בתשובה אזי נזכה למה שכתב הרמב"ם (שם הלכה יט): "כל הצומות האלו עתידים ליבטל לימות המשיח ולא עוד אלא שהם עתידים להיות ימים טובים וימי ששון ושמחה שנאמר כה אמר ה' צב-אות צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים והאמת והשלום אהבו".

כ"ק אדמו"ר בעל "ויחי יוסף" מפאפא צוק"ל – לרגל יום"ד י"ג אב תרש"מ

לרגל יומא דהילולא דיליה נביא בזה מעט גרגרים מפעולותיו של אותו צדיק בעמידה על משמר חומות היהדות בעוז ובגאון, מלוקטים מתוך גליון ההילולא של גליון "אמונה ודעת" שבהוצאת "השקפה ברורה" ויישר כוחם.

במסירות נפש הלך למחות ואמר "הנני מוכן ומזומן לקיים מצות ונקדשתי"

הי' זה בשנת תשכ"ח באחד מהמערכות הכבדות בארץ ישראל שמררו הציונים חיי בני ישראל בארץ ישראל, ובא מכתב זעקה מהעדה החרדית שיעמדו לעזרתם מכאן, והם כבר עשו כל מה שביכולתם ולא נענו. רבינו הי' מהרבנים שסברו שצריכים להרעיש העולם ולעשות כאן מחאה (פראטעסט) רבתי, ועי"ז יש לקוות שיפסיקו אלו הרשעים מלענות בני ישראל וימנעו מגזירות הקשות שלהם.

כמה ימים טרם עת העצרת היה כמה רבנים מהאגודה שהניחו לחץ גדול שלא יתקיים הפראטעסט. בתוך רבני התאחדות הרבנים היו חילוקי דיעות אם ידחו הפראטעסט לזמן אחר, לפי בקשת של הנשיא של התאחדות הרבנים כ"ק אדמו"ר מסאטמאר לא דחו הפראטעסט ועשו אותו אז.

בהגיע מועד העצרת נקבצו ובאו בני ישראל להשמיע כאבם וצעתם על המצב של אחינו בני ישראל בארץ הקודש. ובהיות שהיו לחץ גדול מהרבנים הנזכרים, היו הדרשנים שהוזמנו מקודם לדרוש לפני הציבור מהססים לעלות על הבימה לדרוש.

כשרבינו ראה מה שמתרחש, שאין מי שיתחיל לדרוש ולהרעיש העולם, אמר מעצמו "במקום שאין איש אני אלך אתחיל" רבינו הי' בתקופה ההיא מלא מכאובים, ולפי ציווי הרופאים הי' לו אז חתיכת עץ על הגב שלו, היות שמכל תנועה הי' לו יסורים גדולים, עכ"ז אמר להמסדרים שהוא ידרוש. לא הי' יכול לילך בעצמו, עזרו אותו להגיע להבימה, ובאומרו הנני מוכן ומזומן לקיים מצות עשה של ונקדשתי בתוך בני ישראל עם כוחות למעלה מכוחות אנושי הרעיש על המצב הדת בארצנו הקדושה.

(ספר אן איבער בליק אויף בעל ויחי יוסף באידיש, ח"ב עמוד קס"ב-קס"ג).

החזיק את ה"קרן הצלה" בכל כוחו והשתדל להתרים את כולם עבור צדקה זו

בשנת תשל"ח כשיסד הבית צדק של העדה החרדית והרה"ק מסאטמאר זצ"ל את ה"קרן הצלה" לתמוך בישיבות ת"ת בתי חינוך כוללים שאינם נהנים מכספי איזבל שלטון הציוני, לא רק שתמך בזה אלא שגם הי' אחד מעסקני ועד הרבנים שבראשיה, והעסקנות עבור דבר זה עשה ברגש קודש ובהתלהבות עזה כמוה אשר האנשים שמסביבו המה ראו כן תמהו.

באחד האסיפות מגיבת שערך בביתו (במוש"ק בהעלותך), דיבר לפני קבוצת עשירים בהפלגת חשיבות העניין, ו"חייב" את כ"א ליתן אלף דאלער, וממש בהבטיח הצלחה לכל העוזרים, ואמר בין השאר "ואויל איז פאר דעם וואס האט א חלק אין די זאך". ודיבר בהתרגשות כ"כ שמעולם לא שמעתי מדבר

עבור שום ענין ואפילו לישיבתו ות"ת שלו באש קודש כזה. (ובין הדברים אמר רעיון נפלא, דע"י שקיים תמיכה כזו, פועל קצת שגם אותם שאינם יכולים לעמוד בנסיון ולוקחים תמיכת השלטון, שיוכלו להחזיק מעמד שלא להתפעל ולהגרר אחריהם לגמרי, בידעם שההבירה בידם לפנות לקרן הצלה).

וביום ד' פ' שלח דיבר בביהמ"ד, ואמר ש"אפילו העני ביותר חייב ליתן מאתיים דאלער" ושהוא סידר בגמ"ח שילוו למי שאין לו.

(הדרת יוסף בסוף ספר מחזה איש, פרק ז')

"הרב הראשי הציוני נחשב כאפיקורס גמור"

אחד מתלמידי רבינו [מפאפא] זצ"ל שהיה לומד אצלו בהיותו מתגורר באנטווערפן סיפר, שבשנת תש"ז הגיע לעיר משולח אחד מארץ ישראל זקן ותלמיד חכם ונשוא פנים, ותפקידו היתה לאסוף כספים לצורך הכולל אשר נשא את שמו של הרב הציוני הראשי א. י. קוק, ואנשי העיר עזרו לו לקבץ ממון אצל התושבים, והציעו לו שכדי להצליח באופן מוכר יבקש מאת רבינו מכתב המלצה, וזה יעזור לו הרבה להצליח בעיר.

האיש הזה תפס את עצמו על ההצעה והלך אל רבינו לדירתו, וכאשר נכנס אל ביתו היה אז ערב שב"ק אחה"צ אשר רבינו היה עומד באמצע להכין הנרות לכבוד שב"ק והיהודי הזה התחיל לדבר אל רבינו על גודל נחיצת הצדקה שלו שמקבץ כספים אודות כולל שלומדים שמה תלמידי חכמים.

שאל אותו רבינו האם יש לך כבר מכתבי המלצה מרבנים אחרים? אז שלף כמה מכתבים מאמתחתו ומסרם לרבינו בבטחה לעיין בהם, כאשר קרא רבינו את מכתביו הבחין במכתב אחד שנכתב ע"י אחד מהמזרחי מחסידי הר" קוק שכותב על חשיבות מטרת הכולל. בראותו זאת נתעורר בכעס ואמר לו בחימה "על זה אתה רוצה שאתן לך המלצה"? וגרר את כל המכתבים בשולי מעילו מעל שלחנו לארץ.

אח"כ בליל שב"ק אחרי התפילה ניגש אחד המקורבים אל רבינו להתווכח עמו אודות זה, אשר ביזה את היהודי וזרק את מכתביו לארץ, בתוך הדברים ניסה לתרץ את הר" קוק שרק טעה בשיטתו וכו', רבינו השיב לו בחריפות "לאז מיר אָפּ, ער איז געווען אן אפגעפסק'נטער אפיקורס" [עזוב אותי, הרי דינו נחרץ שנחשב כאפיקורס גמור].

(אן איבער בליק אויף בעל ויחי יוסף ח"א עמ' קצ"ו-קצ"ז)

דרש ברבים נגד הציונים במסירות נפש

בשנת תש"ח כאשר התקומם מדינת ישראל היו הציונים רוב היהודים שנגררו אחריהם בעיר אנטווערפן ששים ושמיים, וצהלו בפרהסיא על הנצחונות שנצחו הציונים, באותה תקופה נכתב רבינו למסור שיעור בפרקי אבות באחד מבתי המדרשים שבעיר, באמצע השיעור היה ברצונו לברר את העניין על הנעשה בעולם, ודיבר בחזקה אודות החורבן המר מה שהציונות עשו לכלל ישראל.

באמצע הדרשה היו חלק מהנוכחים שם שהיו נתפסים לגמרי באמונת המדינה והציונות, התחילו

לצעוק ולמחות כנגד דיבורי רבינו החריפים והנלהבים, הבריונים האלו התקוממו ממקומם ועשו רעש גדול ולא הניחו לרבינו להמשיך בדבריו, עד כדי כך נתגברו רוגזם שתלמידי רבינו היו מוכרחים לרוץ אליו להגן עליו מן ההמון שלא יזיקו אותו בגופו.

(אן איבער בליק אויף בעל ויחי יוסף כב ח"א עמ' קצ"ה-קצ"ו)

נגד כתבי העת הפסולים

רבינו זצ"ל [מפאפא] היה לוחם תמיד נגד מה שנתפרץ המנהג הרעה לקרות בכתבי העת למיניהם והיה דורש תמיד מתלמידיו והמתפללים שיקראו רק בתוכן כשר כראוי, ביום אחד - כשעדיין היה הביהמ"ד בדירתו של רבינו ברחוב יוז סטריט - שחחו שם פאליטיק לפני תפילת מנחה ואחד הביא עמו את אחד מהעתונים היהודיים [כדוגמת ה"מארגן זשורנאל" וכדו' שהזכיר שם לפני זה וידועים לשמצה] והראה את המאמר דשם לחבירו מה שכתוב שם אודות הנשוא מה שהם דברו עליה, באמצע שיחתם הגיע רבינו בביהמ"ד להתפלל, וחשב האיש ההוא שרבינו לא הבחין בזה ומיד זרק את העתון תחת השלחן.

הרבי [מפאפא] עמד להתפלל ולא אמר כלום ע"ז וקצת מאוחר לקח את העתון מתחת השלחן והוציאו מביהמ"ד באמרו הלא אפי' ספר תורה שכתבו מין צריכים להשרף או לקבור עכ"פ, והרי האותיות הם אותיות מרובעות שצריכים לקברן או לעשות איזה דבר עם זה אבל בבית המדרש עכ"פ אסור שיהיה שמה.

(אן איבער בליק אויף בעל ויחי יוסף ח"ב עמ' רס"ה)

פרסום דעתו בקו"ק נגד השתתפות בממשלת הכפירה

עמד על משמר הדת והחינוך יחד עם רבני "התאחדות הרבנים" דארה"ב וקאנאדא, והיה מגלה דעתו הק' דעת תורה בהיותו מראשי החותמים על הקו"ק שיצאו מהם בכל מערכות ישראל בעניני מחאה והתבדלות מממשלת הציונות והמסתעף, ונציין לכמה מהם, ראשית דבר יש להביא מדברי הקו"ק מחודש אב שנת תשל"ז אודות ההצטרפות אל ממשלת הכפירה, וז"ל בא"ד, "מחובתנו לעורר ולהזהיר... אין שום היתר על פי התורה להצטרף לשלטון זה. כי אף אם היתה ממשלתם כולה מורכבת מקמת מלוכה לישראל לפני ביאת המשיח, ואנו מושבעין ועומדין על זה בשלוש שבועות חמורות, שלא יעלו בחומה, שלא ימדרו באומות, ושלא ידחקו את הקץ, כמבואר בסוף מס' כתובות. ואלה החושבים כי יש בידי ישראל לשבור מעצמם עול הגליות ולכונן להם מלוכה עצמאית בטרם ביאת המשיח, רוח כפירה מתנוסס בהם רח"ל... ואנו מגלים דעתנו דעת תורה! שכל צורה של שלטון בא"י טרם ביאת המשיח היא כפירה ומרידה בתורתנו הקדושה. וכל אלו המשתתפים עמהם באיזה צורה שהיא, יש להם חלק במרידה נוראה זו..."

הכ"ד החותמים בצער רב, בצפי' לישועת ה' בקרוב יוסף גרינוואלד

(הובא בספר משכנות הרועים ח"ג עמ' א' שע"א-א' שע"ב, ובעוד כ"מ) המשך בעמ' 4 >>>

ע"כ אנו אומרים אני ה' אלקיכם אמ"ת, כי הוא אמת וברור בלי תערובות, אבל אנכי אלקים אינו ברור ואמת בלי תערובות. נמצא מדהתחיל באנכי השאיר ניצוץ ויש לנו תי' על העגל, והיינו דקאמר גם אלה תשכחנה, היינו אלה אלקיך ישראל תשכחנה, שהרי ואנכי לא אשכחך, שהתחלתי באנכי וגרמתי כל זה.

וטרם נבוא אל המכוון בעזה", נקדים קרא דכתיב (תהלים יבד) יְכַרְתְּ ה' כָּל שְׁפָתֵי חֲלָקוֹת לְשׁוֹן מִדְבָּרֶת גְּדִלוֹת, אֲשֶׁר אָמְרוּ לְלִשְׁנֵנוּ נִגְבִּיר שְׁפָתֵינוּ אֲתֵנוּ מִי אָדוֹן לָנוּ. הנה הקרא לא מיירי מלה"ר בין אדם לחברו, הרי מסיים אמרות ה' אמרות טהורות. אך מיירי מהאפיקורסים ומינים המפתים את חביריהם, ואילו באו להם להדיא כפרו בה' ובמשה עבדו היו הורגים אותם, אך באו כחסידים וצדיקים וממשיכים לבם בתורה, ומטמינים בתוך דבריהם המתקנים ארס סם המות היורד לתוך חדרי בטן השומע ונושך בו והולך יום יום כארסו של נחש, כאשר מכירים ויודעים כמה דרשנים שבזמננו, וכן ה' דואג ואחיתופל וקרח ועדתו, והגם שהם בעצמם רשעים גמורים, יש להם מעצר שלא לשלוח לשונם בשילוח, כדי שלא יבין רעהו בתחלתו שהוא כופר, שא"כ ה' מתרחק אז ממנו ולא יצודנו במצודותיו.

והנה שפתיים הוא כינוי לחומה וגדר של הלשון, מי שיכול לשמור לשונו שלא יוציא כל לבו יכונה שיש לו שפה סביב לפיו. והיינו להתפלל דוד המלך ע"ה יְכַרְתְּ ה' כָּל שְׁפָתֵי חֲלָקוֹת לְשׁוֹן מִדְבָּרֶת גְּדִלוֹת, אותם שלשוניהם היא מדבר גדולות נגד ה' ותורתו, אלא שיש להם שפה, יכרית ה' אותה השפה, שלא יכול להצפין עצמו, ויתפרסמו החנפים, ויהיו בני אדם נשמרים מהם. אֲשֶׁר אָמְרוּ אותן הרשעים לְלִשְׁנֵנוּ נִגְבִּיר, פי' נהיה גבור לכופ' יצר הלשון שלא תרבה לדבר לגלות מצפון לבנו, כי שְׁפָתֵינוּ אֲתֵנוּ, לשום חומה וגדר לפינו, ומי אָדוֹן לָנוּ כי בו נצוד אנשים לבאר שחת - מִשְׁדֵּ עֲנִיִּים הַנִּצְוִדִים מֵאֲנָקֶת אֲבִיוֹנִים יקום ה' ויפרסם אלו החנפים, ולא אאריך עוד בזה.

ונ"ל דגם האי קרא דהפטרה מיירי מהנהו בעלי לשון המפתים אנשים ומתעתעים בנביאים וחכמי ישראל ופושטים טלפים כחזיר, ע"כ כתב בתחלת התוכחה ההיא ויְכַרְכְּנוּ אֶת לְשׁוֹנֵם קִשְׁתָּם שֶׁקֶר, ומאי היא וְלֹא לְאִמּוֹנָה גָּבְרוּ בְּאָרְצָן, משמע שמראים כאלו רוצים להמשיך לאמונה, ובאמת הוא לשון שקר, ולא לאמונה גברו בארץ - הא כיצד, מִדְּעָה אֶל רָעָה יָצְאוּ, שמניחים רק ניצוץ אש אחד וטפה ארס אחת והוא מתחלחל והולך מרעה אל רעה, וְאֵתִי לֹא יָדְעוּ נָאִם ה', וכל פסוקי הפרשה הולכים ע"ד זה.

והנה אם נוותר להרשעים האלו ונאמר הלא אינו מסית להדיא, ודברו רק טוב, והניצוץ הזה הוא רק גרמא דגרמא, א"כ נניח דאשו אינו משום חיצוי, נגרום ח"ו שיפקוד הקב"ה חטא עגל בעקירת כל האומה ח"ו, כי הא בהא תלי' כמ"ש לעיל. וע"כ תקנו ברכת ולמלשינים בעקירת בעלי לשון אלו טרם על הצדיקים, כי אי לא הא לא מקיימי הא, דאי אין אשו משום חיצוי ליכא חסידים וצדיקים בישראל, דאין פקודה שאין בה משום עגל, לולי ואנכי לא אשכחך כנ"ל, וא"כ על כרחנו להכרית שפתי חלקות הנ"ל.

והיינו דקאמר קרא הנ"ל, חִץ שָׁחוּט לְשׁוֹנֵם מִרְמָה דָּבָר, ואיכא משום חץ, דכפיו שְׁלוֹם אֶת רָעָהוּ יְדַבֵּר דברי תורה ומוסר, ויְקַרְבּוּ שֶׁל רָעָהוּ יִשִּׁים אֲרָבּוּ בארס אחד הטמון בתוך דברי שלומו, ואמר הקב"ה העל אליה של עגל אלה אלהיך לא אפקוד על כללות ישראל, אם בגוי כזה המינים הנ"ל לא תתקם נפשי, אם לא אתן נקמתי בגוי המינים הללו ולא אדונם משום חיצוי, א"כ איך אפשר שלא אפקוד על אלה, ע"כ רשעים הללו יאבדו ויכרתו, ועם ה' יעמוד חי לפני אלקינו.

(דרשות חת"ס, דרוש לו' אב תקפ"ו)

על הפרשה / המשך מעמ' 2

ובושים מייחוסם, אז אין מועיל להם זכות אבות. וזה שכתוב בתינו לנכרים - הנהגת הבית שלנו דומה לנכרים, ועל ידי כן יתומים היינו ואין אב - תמה זכות אבות, כמו שכתוב (ישעיהו) כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירונו, ואיך יכירונו אם אין לנו צלם ודמות יהדות מגולחי פאה משחת זקן וכו'. (תקון משה חלק חמישי) ומורי חמי הגאון ר' עמרם [בלום] (שליט"א) [זצ"ל] המליץ בדרשה אחת מאמר חז"ל (יומא

נג'): המתפלל צריך שיפסיע שלש פסיעות לאחוריו, כי אם נפסיע ג' פסיעות לפני - לשונות שם לשון ומלבוש היינו ג' פסיעות, אז תמה זכות אבות ואין תקוה שישמע קול תפלתנו, כי תפלות אבות תקנום ורק בזכותם שומע ה' ומקבל תפלתנו אף שאין אנו כדאים וראויים, ולכך אמרו חז"ל המתפלל צריך שיפסיע הני שלש פסיעות לאחוריו, ויתנהג בשם לשון ומלבוש כאבותינו הקדושים - אז יוכל לקוות כי תקובל תפלתו בזכות שלשת אבות, ודפח"ח. (ילקוט הגרשוני)

על משמר הדת

כמו כן היה מראשי החותמים בקו"ק על איסור קבלת כספים מממשלת הכופרים, ובקו"ק ביום כ"א אדר (ג') ויק"פ) תשל"ט כתוב בזה"ל: לכן מחובותינו להזהיר, כי איסור חמור הוא לקחת תמיכה שהיא נובעת ממקורות השלטון המבקשים לעקור את הכל ח"ו. אנא חוסר על שארית פליטת סופרינו, שמרו על מוסדות התורה והחינוך שלא יוכלו הרשעים הללו לבצע זממם, וה' יהיה בעוזריכם לעמוד בגבורה על משמרת הקדש לבלתי היות שם ערוב. וזכות הבל פיהן של תשב"ר לומדי תורה בטהרה שעליו העולם עומד יגן

ויציל שלא ירעו ולא ישיחיתו בכל הר קדשי עדי נזכה בקרוב לגאולה שלימה ואמיתית בב"א. עכ"ל.

(הובא שם עמ' א' ת"י)

וכן בעת פרשת "אנטעבע" שהציונים ערכו מבצ"ע ליכנס לתוך מקומות הערביים ולהוציא משם ישראלים שנשבו שם אצלם, ופרסמו קול תרועה שהמה "מצילי ישראל", ונתהווה מזה בלבול המוחות גדול, אז יצא בקו"ק שיתעוררו לעמוד בהשקפה נכונה ולא להיות נמשך אליהם אף במחשבה.

וכן יצא בקו"ק נגד עלבון המתים בעת שלחמו נגד גזירת נתוח מתים בארה"ק.

דבריהם הם זכרונם / המשך מעמ' 3

הנצחות

לתרומות והנצחות: 053-314-7090

ברכת מזל טוב

לידידנו הרה"ח ר' אליעזר זוסיא לעבאוויטש שליט"א
לרגל שמחת נישואי בתו תחי' שמחת החתונה תתקיים א"ה ביום שלישי הבעל"ט באולמי 'ארמונות פרידמן' בב"ב

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' אברהם זצ"ל
הי"ד ב"ר שמעון וואלעס שיכלחט"א
נהרג ע"י בני עוולה בעת עמדו על משמר קברי ישראל ביום ח' מנ"א תשע"ד

לעילוי נשמת

כ"ק אדמו"ר רבי יצחק בן
כ"ק אדמו"ר רבי שלום יוסף
זצוק"ל מבוהוש
לרגל יומ"ד - י"ד מנ"א תשנ"ב

לטובת נשמת

הרה"ק רבי יעקב יצחק ב"ר
אברהם אליעזר הלוי זיע"א
החווה מלובלין
לרגל היא"צ - תשעה באב תקע"ה

אמרתך חייתני